

Школи України – суспільству:

ВСЕУКРАЇНСЬКА ПЛЕКАЛЬНЯ ОБДАРОВАНОЇ

НАСТАВНИКИ ОБДАРОВАНОЇ МОЛОДІ

*Реферативний огляд виступів учасників
Третього всеукраїнського конкурсу
наставників обдарованої молоді
„Первоцвіт – 2013”*

УДК 37.042:612.821.3:
37.011.3-051

Автори-укладачі
– наукові співробітники ДНПБ імені В.О.Сухомлинського НАПН України:

Ольга ВИГОВСЬКА
Провідний науковий співробітник відділу науково-аналітичної обробки і поширення інформації в сфері освіти ДНПБ, ініціатор і голова оргкомітету Всеукраїнського конкурсу наставників обдарованої молоді „Первоцвіт – 2013”;

Олексій ВИГОВСЬКИЙ
Науковий співробітник відділу науково-аналітичної обробки і поширення інформації в сфері освіти ДНПБ, член виконавчої групи оргкомітету Конкурсу;

Тетяна ГОДЕЦЬКА
Вчений секретар ДНПБ, член виконавчої групи оргкомітету Конкурсу.

У статті йдеться про результати III Всеукраїнського конкурсу наставників обдарованої молоді „Первоцвіт”. В епіцентрі його уваги – педагоги, керівники установ і закладів, які опікуються талановитою молоддю, допомагають їй розкритися, заявити про себе... – всі ті, хто часто залишається за кадром. У цьому конкурсі діти, їх перемоги, роботи, винаходи – це лише підтвердження ефективної роботи вчителів і всіх тих, хто до цього причетний. Читачі мають змогу ознайомитися з різноманітними ноу-хау конкурсантів, що варті уваги кожного: від дитини до керманіча країни.

Ключові слова: обдаровані діти, система роботи з обдарованими, технології, методики та засоби супроводу плекання обдарованих, результативність роботи педагогів, успішність учнів, успішність шкіл.

ПРО КОНКУРС ТА ЙОГО РЕЗУЛЬТАТИ

В рамках ХVІ Міжнародної виставки навчальних закладів „Сучасна освіта в Україні – 2013” у день її відкриття (25 лютого 2013 р.) у Київському Палаці дітей та юнацтва був проведений всеукраїнський етап III Всеукраїнського конкурсу для наставників обдарованої молоді „Первоцвіт”.

Своїм початком конкурс „Первоцвіт” зобов’язаний бажанню його організаторів підтримати сільську школу, її обдарованих вихованців та їх наставників. Цього року

ми розширили коло учасників Конкурсу всіма тими, хто безпосередньо або опосередковано працює „з” і „для” обдарованих. Серед **44 учасників** Конкурсу: методисти, вчителі, керівники закладів освіти, шкіл, ліцеїв, НВК, будинків (центрів) школярів, малої академії наук, методичного центру (див. врізи на С. 9 і С. 10).

У поточному навчальному році Конкурс проводився за двома напрямками: „Школа – обдарованій дитині” й „Обдарована дитина – рідному краю” та в 3 етапи: районний, обласний, всеукраїнський. Оргкомітет

особливо хоче відмітити управління освіти й інститути післядипломної освіти Тернопільської, Івано-Франківської, Запорізької областей та подякувати за організацію й проведення конкурсу на місцях на високому рівні. З моменту подачі ними конкурсних робіт до переможної миті ми відчували їх шире вболівання за результати оцінювання робіт конкурсантів. За такий супровід своїх учасників особливої відзнаки заслуговує Лабораторія управління й організації освіти Івано-Франківського Інституту післядипломної освіти.

Ми прагнули, щоб роботи конкурсантів „Первоцвіту” стали відомими більш широкій аудиторії, щоб їх читали не лише члени журі та експерти, тож створили разом з Державною науково-педагогічною бібліотекою ім. В.О. Сухомлинського НАПН України належні умови для цього – організували з березня цього року постійно діючу виставку „Школа – обдарованій дитині. Обдарована дитина – рідному краю”. Як ми й передбачали з Павлою Іванівною Роговою, директором Бібліотеки, так і сталося: першими відвідувачами виставки стали науковці установ НАПН, які не могли дочекатися її відкриття – так зацікавили їх роботи наших конкурсантів!

Ще хочемо нагадати про те, що ми обіцяли надавати пріоритет закладам сільських регіонів. У цьому номері – знайомтеся саме з такою школою (див. 1-у сторінку обкладинки та С. 92).

ВІЗИТКА КОНКУРСУ „ПЕРВОЦВІТ”

Конкурс засновано Всеукраїнським науково-практичним журналом „Директор школи, ліцею, гімназії” для наставників обдарованої молоді. Він виріс із конкурсу „Первоцвіт”, який було засновано нами разом із виставковою компанією „Карше” для підтримки обдарованої сільської молоді та її наставників.

Концепцію Конкурсу, програмно-організаційний та інформаційний супровід розроблено й здійснюється всеукраїнським науково-практичним журналом „Директор школи, ліцею, гімназії”.

Організаційна підтримка Конкурсу: НАПН України, ДНПБ України імені В.О. Сухомлинського, Національний центр „МАН України”, редакційна Рада всеукраїнського науково-практичного журналу „Директор школи, ліцею, гімназії”, виставкова компанія „Карше”.

Матеріально-технічне забезпечення та фінансова підтримка Конкурсу: виставкова компанія „Карше” та її партнери, видавництво всеукраїнського науково-практичного журналу „Директор школи, ліцею, гімназії” (Благодійна організація „Центр сприяння суспільному розвитку імені Миколи Пирогова”) та його партнери.

ОРГКОМІТЕТ КОНКУРСУ:

Виговська Ольга Іванівна – голова Оргкомітету конкурсу „Первоцвіт”, керівник проекту „Педагоги-новатори в Україні”, головний і науковий редактор журналу, заслужений працівник освіти України.

Члени оргкомітету: Ляшенко Олександр Іванович (НАПН України), Карпов Олександр Михайлович (виставкова компанія „Карше”), Рогова Павла Іванівна (ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського НАПН України).

ЖУРІ КОНКУРСУ:

ЖЕБРОВСЬКИЙ Борис Михайлович, заступник Міністра освіти і науки МОН України, голова журі.

ЄРЕСЬКО Олег Вікторович, директор департаменту загальної середньої та дошкільної освіти Міністерства освіти і науки України, перший заступник голови.

КАРПОВ Олександр Михайлович, президент виставкової компанії „Карше”, заступник голови.

ЧЛЕНИ ЖУРІ:

БЄЛКІНА Оксана Григорівна, директор спеціалізованої школи № 207 м. Києва, член редакційної Ради журналу „Директор школи, ліцею, гімназії”.

БОРЗЕНКОВА Тетяна Андріївна, заступник директор гімназії № 136 м. Києва, член редакційної Ради журналу „Директор школи, ліцею, гімназії”.

БОСЕНКО Маріанна Іванівна, директор гімназії № 48 м. Києва, кандидат педагогічних наук, Народний вчитель України, герой проекту „Педагоги-новатори в Україні”, член редакційної Ради журналу „Директор школи, ліцею, гімназії”.

ГОНЧАРЕНКО Іван Дмитрович, директор Полтавської гімназії № 13, заслужений працівник освіти України, учитель-методист, герой проекту „Педагоги-новатори в Україні”, дійсний член Міжнародної академії біоенерготехнологій, винахідник і раціоналізатор програмно-технічного забезпечення шкільного простору, член редакційної Ради журналу „Директор школи, ліцею, гімназії”.

ДОНСЬКА Лілія Борисівна, директор гімназії №30 „ЕкоНад” м. Києва, герой проекту „Педагоги-новатори в Україні”, член редакційної Ради журналу „Директор школи, ліцею, гімназії”.

КАРАМУШКА Людмила Миколаївна, член-кореспондент НАПН України, доктор психологічних наук, член редакційної Ради науково-практичного журналу „Директор школи, ліцею, гімназії”.

ЛЯШЕНКО Олександр Іванович, академік-секретар відділення загальної середньої освіти НАПН України, доктор педагогічних наук, професор, співголова Ради проекту „Педагоги-новатори в Україні”, член редакційної Ради журналу „Директор школи, ліцею, гімназії”.

ОСАДЧИЙ Іван Григорович, начальник відділу освіти Ставищенської районної державної адміністрації Київської області, вчитель-методист, доктор педагогічних наук, герой проекту „Педагоги-новатори в Україні”, член редакційної Ради науково-практичного журналу „Директор школи, ліцею, гімназії”.

ПАРАШЕНКО Людмила Іванівна, директор ліцею бізнесу м. Києва, доктор наук з управління, член редакційної Ради науково-практичного журналу „Директор школи, ліцею, гімназії”.

РУДАКІВСЬКА Світлана Вікторівна, проректор Київського міжнародного університету, професор, член редакційної Ради науково-практичного журналу „Директор школи, ліцею, гімназії”.

САЗОНЕНКО Ганна Стефанівна, директор Українського гуманітарного ліцею КНУ імені Тараса Шевченка, кандидат педагогічних наук, Народний вчитель України, герой проекту „Педагоги-новатори в Україні”, член редакційної Ради науково-практичного журналу „Директор школи, ліцею, гімназії”.

СОЛОГУБ Анатолій Іванович, радник директора Інституту обдарованої дитини НАПН України, член-кореспондент НАПН України, член редакційної Ради науково-практичного журналу „Директор школи, ліцею, гімназії”.

ЧИНОК Олена Іванівна, директор Гуманітарної гімназії „Гармонія” м. Києва, заслужений працівник освіти України, герой проекту „Педагоги-новатори в Україні”, член редакційної Ради науково-практичного журналу „Директор школи, ліцею, гімназії”.

До вагомих результатів цьогоорічного конкурсу слід віднести і те, що серед його учасників уперше виявлено претендентів на героїв Всеукраїнського проекту „Педагоги-новатори в Україні” (з їх роботами Ви вже мали можливість ознайомитися за журналом № 2, 2013 на С. 82 – 111).

Зазначимо, що цього разу ми прагнули забезпечити і більш об'єктивне оцінювання конкурсних робіт. З цією метою, окрім журі, роботи оцінювалися експертами, яких ми долучили до рецензування з лабораторії діагностики обдарованих дітей Інституту обдарованої дитини НАПН України. Кожна конкурсна робота розглядалася за її компонентами й оцінювалася за відповідними критеріями. Цього року було спрощено систему оцінювання конкурсних робіт у порівнянні з минулими роками: зменшена кількість критеріїв, всі вони згруповані у 3-и групи, найвища оцінка дорівнювала 100 балам. Як це робилося для кожної роботи, покажемо на прикладі оцінювання конкурсної роботи Української гімназії м. Димитрівка Донецької області членом журі Іваном Осадчим (див. протокол оцінювання та окрему думку рецензента на С. 14, 15).

Конкурс має на меті виявлення та підтримку кращих педагогів-майстрів у справі плекання талановитої обдарованої молоді країни, популяризацію їх досвіду та результатів. Серед конкурсних робіт ми знайшли й побачили школи, які мають, на нашу думку, щось незви-

чайне, нетрадиційне, те, що виокремлює їх серед інших. Тож на сторінках цієї статті ознайомимо Вас, шановний читачу, і з творчим учителем, і з обдарованим учнем, і з такими ж керівниками. Ми ознайомимо Вас з роздінками конкурсних робіт переможців абсолютних і за номінаціями, бо є нагальна потреба побачити всіх зблизька, на власні очі, кому насправді маємо завдячувати за таку значущу й часто благодійницьку роботу.

Бажаючих послухати фіналістів конкурсу „Первоцвіт” у Київському Палаці дітей та юнацтва зібралось чимало, серед присутніх були відповідальні працівники ВР, керівники

МОН України й закладів освіти, герої сторінок проєкту „Педагоги-новатори в Україні”, члени редакційної Ради науково-практичного журналу „Директор школи, ліцею, гімназії”, вчені НАПН, науковці і педагоги, представники ЗМІ.

Щоб мати уявлення, про що саме можуть розповісти кращі роботи, роботи переможців, пропонуємо переглянути презентацію, яку було підготовлено головою оргкомітету Конкурсу Ольгою Виговською та Оленою Павловською, керівником організаційно-презентаційного напрямку конкурсу „Первоцвіт”.

*У цьому числі журналу ми знайомимо Вас, шановний читачу, з роботами абсолютних переможців конкурсу „Первоцвіт”. З роботами інших його учасників – знайомтеся в наступних номерах нашого журналу.

ПРЕЗЕНТАЦІЯ УЧАСНИКІВ* КОНКУРСУ „Первоцвіт”

ПРЕЗЕНТАЦІЯ ЛЕГЕДЗИНСЬКОЇ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ І–ІІІ ст. Черкаської області

Роздінка школи – кіностудія „Мальва”. Тут проходять зйомки художнього українського історичного кіно, відбуваються археологічні експедиції, працюють різні гуртки.

Я хочу презентувати нашу школу, яка, на перший погляд, є найзвичайнішою сільською школою. Це Легедзинська ЗОШ І–ІІІ ступенів Тальнівської районної ради Черкаської області. З одного боку, вона є звичайною, а з іншого – незвичайною. Наша школа

маленька, тому що навчаються в нас всього-навсього 72 учня. Наповнюваність класів – це 6-8 осіб. У нас середня школа, але ми для себе обрали такий напрям роботи, щоб усі діти задіяні та змогли себе реалізувати.

Людмила ЧАБАНЮК

Заступник директора з НВР Легедзинської ЗОШ І–ІІІ ст. Тальнівської районної ради Черкаської обл.

* Із „золотим” (комунальний заклад „Луганський обласний ліцей”) і „бронзовим” (Заліщицька державна гімназія Тернопільської області) призерами Конкурсу Ви вже мали можливість ознайомитися в №2-2013 (С. 82 – 111).

**ГРАМОТОЮ МОН України та ОРГКОМІТЕТУ
III Всеукраїнського конкурсу „Первоцвіт”
НАГОРОДЖУЄТЬСЯ**

Легедзинська ЗОШ I-III ст. Черкаської області,
АБСОЛЮТНИЙ ПЕРЕМОЖЕЦЬ III
ВСЕУКРАЇНСЬКОГО КОНКУРСУ НАСТАВНИКІВ
ОБДАРОВАНОЇ МОЛОДІ „Первоцвіт”,
який посів 3-є місце.

ОРГКОМІТЕТ XVI міжнародної виставки
„Сучасна освіта в Україні – 2013” нагородив
Легедзинську ЗОШ I-III ст. Черкаської області
цінним призом.

**Оцінка рецензента, члена журі
Людмили Парашенко – 80 балів.
Оцінка експертної групи науковців ІОД – 90.**

Зйомка фільму „Казка про Чорного Козака”

На розкопках трипільського житла

Створення моделей трипільських хат

Майстер-клас з кераміки

Ми вважаємо, що потрібно створити таке середовище, в якому дитина зуміє розкрити свої здібності. І його треба створити саме в школі. У створенні цього середовища беруть участь усі: учні, вчителі, діти, батьки, гості.

З ініціативи вчителів початкових класів ми оформили шкільний коридор і назвали його „Дитяча країна мрії”. Ось таких казкових птахів нам подарувала американка, режисер Наомі Умань. Вона проживає вже більше п'яти років у нашому селі та навчає дітей англійської мови, а також навчає їх малювати та створювати фільми.

У чому ще незвичайність нашого села? Я почну з того, що наше село має дуже багату історію, і ви зараз на презентації це побачите. Село наше розміщено на землі унікальній, де знаходиться найбільше у світі трипільське поселення Тальянки площею 450 гектарів. Тут щороку проводяться розкопки, в яких активну участь беруть учні нашої школи. У 2003 році у селі Легези створено музей трипільської культури з ініціативи вчителя історії нашої школи Чабанюка Владислава Васильовича. І ми тісно співпрацюємо. Учні разом із науковцями проводять експерименти, бо досі незрозуміло, чи дійсно трипільці спалювали свої житла і чому вони це робили через 50 років. Саме експерименти дають змогу з'ясувати це. Учні шифрують кераміку, розглядають малюнки. Було побудовано великий трипільський будинок. Протягом семи років проводяться дослідження, що ж відбувається в резуль-

таті аномальних природних явищ. Також уже чотири роки проводиться біля музею трипільської культури трипільська толока, активними учасниками якої також є наші діти. Вона збирає дуже багато людей із різних куточків України. Але чим цікава ця толока? Ви коли-небудь місили глину своїми ногами? Ви відчували заряд енергії, який іде від глини? Очищення йде. Коли стаєш у глину, відчуваєш, ніби промінь світла піднімає тебе вгору.

Під час трипільської толоки відбуваються різні акції. Наша знайома, одночасно студентка Києво-Могилянської академії та університету імені Тараса Шевченка, започаткувала у Легедзиному акцію „Подаруй українську книжку сільській бібліотеці”. І всі, хто приїжджає на толоку, привозять із собою книги, які потім передають у сільську й шкільну бібліотеки.

Наші учні мають унікальну можливість спілкуватися з відомими людьми та видатними науковцями України та світу. Наприклад, до нас приїжджали Дмитро Гордон та Володимир Литвин. Коли відбувається толока, також запрошується багато народних колективів. Наші часті гості – колективи „Гуляйгород” і „Добрі люди” (м. Львів).

Відбуваються майстер-класи з кераміки. І до речі, в нас уже є діти, які, побувавши на цих майстер-класах, самі стають гончарами й продовжують цю справу. Наприклад, відома васильківська майстриня у шостому поколінні Леся Денисенко проводила

УЧАСНИКИ ІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО КОНКУРСУ НАСТАВНИКІВ ОБДАРОВАНОЇ МОЛОДІ „ПЕРВОЦВІТ” (44 УЧАСНИКА):

Вінницька область:

1. Мартинівська ЗОШ І-ІІІ ст.;
2. Баланівська ЗОШ І-ІІІ ст.

Донецька область:

1. Українська гімназія;
2. Донецька спеціалізована загальноосвітня фізико-математична школа І-ІІІ ст. № 35;
3. Комсомольська ЗОШ І-ІІІ ст. № 5;
4. Краматорська ЗОШ І-ІІІ ст. № 8;
5. Оленівська ЗОШ І-ІІІ ст. № 1.

Житомирська область:

- Зороківський козацький ліцей Черняхівської РДА Житомирської області.

Запорізька область:

1. Токмацька ЗОШ І-ІІІ ст. № 5;
2. Приморська ЗОШ І-ІІ ст. № 3;
3. Дніпрорудненська гімназія „Софія”;
4. МАН учнівської молоді Мелітопольської міськради.

Івано-Франківська область:

1. Перегінська ЗОШ І-ІІІ ст. № 1;
2. РМЦ відділу освіти Рожнятівської РДА;
3. Долинський природничо-математичний ліцей;
4. Старокутська ЗОШ І-ІІІ ст.;
5. Богородчанська ЗОШ І-ІІІ ст. № 1.

Кіровоградська область:

- Устинівська ЗОШ І-ІІІ ст.

Луганська область:

1. Комунальний заклад „Алчевська гімназія”;
2. Антрацитівська гімназія № 1;
3. Комунальний заклад „Розкішнянська спеціалізована школа І-ІІІ ст.”;
4. Комунальний заклад „Луганський обласний ліцей”.

Львівська область:

- Сокальський НВК „ЗШ І-ІІІ ст. № 4 – ліцей”.

Миколаївська область:

- Куйбишевський НВК.

Полтавська область:

- Гімназія № 13 м. Полтави.

Рівненська область:

1. Березнівська ЗОШ І-ІІІ ст. № 2;
2. Мутвицька ЗОШ І-ІІІ ступенів Заріченської районної ради;
3. Заріченський навчально-виховний комплекс „Загальноосвітня школа І ступеня – гімназія” Заріченської районної ради.

Тернопільська область:

1. ЗОШ І-ІІ ст. с. Дзвиняч;
2. Скалатський Будинок школярів;
3. Тернопільська спеціалізована школа І-ІІІ ст. № 3 з поглибленим вивченням іноземних мов;
4. Кременецький ліцей ім. У. Самчука;
5. Заліщицька державна гімназія.

Черкаська область:

1. Легедзінська ЗОШ І-ІІІ ст.;
2. Смілянський природничо-математичний ліцей.

Чернівецька область:

1. Путильська гімназія;
2. Методичний кабінет Сторожинецького ЦДЮТ;
3. Колінковецький НВК;
4. Міський центр НТТУМ м. Чернівці.

Чернігівська область:

1. Гімназія ім. П. Куліша м. Борзни;
2. Прилуцька гімназія ім. Г. Вороного;
3. Новгород-Сіверський районний Будинок школярів;
4. Прилуцька гімназія № 5;
5. Прилуцька ЗОШ І-ІІІ ст. № 7.

СТАТИСТИЧНИЙ ПОРТРЕТ III Всеукраїнського конкурсу наставників обдарованої молоді „Первоцвіт”:

Всього учасників: 44 з 15 областей України

Склад учасників:

ЗОШ І-ІІІ ст. – 15;

ЗОШ І-ІІ ст. – 1;

ЗОШ спеціалізовани – 3;

НВК – 4;

Гімназії – 10;

Ліцей – 5;

Серед 38 середніх закладів освіти:

24 – міські, 14 – сільські;

РМЦ – 1;

Будинок школярів (ЦДЮТ і ін.) – 4;

МАН (регіональне відділення) – 1;

Всього переможців: 16.

З них: Абсолютні – 9, Переможці за номінаціями – 7. Відзначені за особливі досягнення – 7.

АБСОЛЮТНІ ПЕРЕМОЖЦІ:

1-е місце:

1. Комунальний заклад „Луганський обласний ліцей”.

2. ЗОШ І-ІІ ст. с. Дзвиняч Тернопільської області.

2-е місце:

1. Кременецький ліцей імені У. Самчука Тернопільської області.

2. Гімназія імені П. Куліша м. Борзни Чернігівської області.

3. Прилуцька гімназія імені Г. Вороного Чернігівської області.

3-е місце:

1. Заліщицька державна гімназія Тернопільської області.

2. Українська гімназія Донецької області.

3. Березнівська ЗОШ І-ІІІ ст. № 2 Рівненської області.

4. Легедзінська ЗОШ І-ІІІ ст. Черкаської області.

ПЕРЕМОЖЦІ ЗА НОМІНАЦІЯМИ:

1. Путильська гімназія Чернівецької обл. (2-е місце в номінації „Середні заклади освіти селищ України”).

2. Мартинівська ЗОШ І-ІІІ ст. Вінницької обл. (3-е місце в номінації „Середні заклади освіти селищ України”).

3. Мутвицька ЗОШ І – ІІІ ст. Зарічненської районної ради Рівненської обл. (3-е місце в номінації „Середні заклади освіти селищ України”).

4. Перегінська ЗОШ І-ІІІ ст. №1 Івано-Франківської обл. (3-е місце в номінації „Середні заклади освіти селищ України”).

5. Скалатський Будинок школярів Тернопільської обл. (1-е місце в номінації „Позашкільні заклади, методичні установи й управління освіти”).

6. Новгород-Сіверський районний Будинок школярів Чернігівської обл. (2-е місце в номінації „Позашкільні заклади, методичні установи й управління освіти”).

7. Районний методичний центр відділу освіти Рожнятівської РДА Івано-Франківської обл. (3-е місце в номінації „Позашкільні заклади, методичні установи й управління освіти”).

ВІДЗНАКИ виставкової компанії „Карше”:

ЗОЛОТА МЕДАЛЬ

Комунальний заклад „Луганський обласний ліцей”.

СРІБНА МЕДАЛЬ

Кременецький ліцей імені У. Самчука Тернопільської області.

БРОНЗОВА МЕДАЛЬ

Заліщицька державна гімназія Тернопільської області.

ЦІННИМ ПРИЗОМ нагороджено

Легедзінську ЗОШ І-ІІІ ст. Черкаської області.

ВІДЗНАКИ МОН України та ОРГКОМІТЕТУ III Всеукраїнського конкурсу наставників обдарованої молоді „Первоцвіт”:

ГРАМОТАМИ нагороджено абсолютних переможців:

ЗОШ І-ІІ ст. с. Дзвиняч Тернопільської обл., яка посіла 1-е місце;

Гімназію ім. П. Куліша м. Борзни Чернігівської обл., яка посіла 2-е місце;

Прилуцьку гімназію ім. Г. Вороного Чернігівської обл., яка посіла 3-е місце;

Українську гімназію Донецької обл., яка посіла 3-е місце;

Березнівську ЗОШ І-ІІІ ст. № 2 Рівненської обл., яка посіла 3-е місце.

ДИПЛОМАМИ за особливі досягнення нагороджено:

Комунальний заклад „Алчевська гімназія” Луганської обл.

Гімназію № 13 м. Полтави Полтавської обл.

Антрацитівську гімназію №1 Луганської обл.

Прилуцьку ЗОШ І-ІІІ ст. № 7 Чернігівської обл.

Устинівську ЗОШ І-ІІІ ст. Кіровоградської обл.

Методичний кабінет Сторожинського ЦДЮТ Чернівецької обл.

МАН учнівської молоді Мелітопольської міськради Запорізької обл.

Для учасників і гостей Виставки роботи переможців конкурсу „Первоцвіт” (абсолютних і за номінаціями) експонувалися на виставковому стенді Всеукраїнського науково-практичного журналу „Директор школи, ліцею, гімназії”.

Всіх учасників конкурсу „Первоцвіт” нагороджено Дипломами XVI Міжнародної виставки „Сучасна освіта в Україні – 2013” та дарунками комплектів Всеукраїнського науково-практичного журналу „Директор школи, ліцею, гімназії”.

майстер-клас, а її перший учень, який вже зараз займається гончарством, – випускник нашої школи.

Музей Гончара проводив у нас у школі майстер-клас із писанкарства. Кожна дитина вигодувала власну писанку.

Проте родзинкою нашої школи є кіностудія „Мальва”. Зараз вона є переможцем чотирнадцяти всеукраїнських кінофестивалів, а також була представлена за кордоном і нагороджена дипломами. Фільми демонструвалися в Іспанії, Франції, Німеччині, Голландії, Албанії, Польщі, Румунії, Канаді, Кореї, США, Мексиці, Ірані та Росії. Слід зазначити, що зараз ми працюємо над проектом фільму „Казка про чорного козака”. Це історичний фільм за казкою Сашка Лірника „Про вдову Ганну-шулячку, чорного козака і страшне заклиття”. Керівником студії є Чабанюк Владислав Васильович, директор заповідника „Трипільська культура” і колишній учитель історії.

Ольга ВИГОВСЬКА:

Яким чином кіностудія об’єднує громаду?

Людмила ЧАБАНЮК:

У зйомках та підготовці до зйомок фільму беруть участь усі. Не тільки ті, хто знімається в фільмі, а й жителі села, й гості, які приїжджають, тому що це дуже тривалий і клопіткий процес. Фільми студії „Мальва” історичні, тому ми відтворюємо певну епоху. Потрібні й знаряддя праці, й зброя, й костюми. Долучається до роботи вся громада, все село.

О. В.: *Хто працює на кіностудії?*

Л. Ч.: Хочу розповісти про один випадок. Йшли зйомки фільму „Дарунок”, у якому були відтворені події визвольної війни під проводом Б. Хмельницького. Була потрібна масовка. І голова колгоспу відправив на допомогу весь наряд (90 чоловік). Він сказав: „Одягайтеся, і на масовку”.

О. В.: *Скажіть, будь ласка, яка роль школи, роль громади в цьому проекті? То хто (що) на першому місці, хто організатор, хто ініціатор?*

Л. Ч.: Організатор – це шкільна студія „Мальва”, яка, скажімо так, уже об’єднує навколо себе громаду.

ПРЕЗЕНТАЦІЯ БЕРЕЗНІВСЬКОЇ ШКОЛИ І-ІІІ ст. № 2 Рівненської області

Родзинка – Мала академія народного мистецтва і ремесел.

Шановні друзі, шановні колеги! Мені приємно, що сьогодні я представляю просту загальноосвітню школу І-ІІІ ступенів з Рівненського Полісся. Наше невеличке містечко відоме тим, що у нас виробляються сірники. Населення 15 тис., але навчальних закладів багато: класична гімназія, економіко-гуманітарний ліцей, агротехнічний ліцей-інтернат, ліцей-інтернат спортивного профілю. І нам, простій школі, важко конкурувати, виживати. Протягом останніх років ми шукаємо своє обличчя і ми його знайшли. Наша школа найбільша в районі – 730 учнів. Вона сягає своїм корінням ще 1866 року. В народі школу було названо Білою. Біла школа, білий прапор, білі й світлі традиції, які нас завжди оточують. Школа має профільне навчання: математичний, філологічний та художньо-естетичний профіль, який є родзинкою нашої діяльності. Серед наших учнів є переможці Всеукраїнської олімпіади з

біології – це ціла система роботи нашого закладу з цього предмету. В освітньому просторі району школа є лідером з 2009 року, а на сьогоднішній час відомі метри освіти України визнали й полюбили роботу нашого педагогічного колективу, і ми вже третій рік є дійсними членами Міжнародного освітнього партнер-клубу, який очолює Ганна Стефанівна Сазоненко. Це наша гор-

Віктор БОРОВЕЦЬ

Директор
Березнівської
школи І-ІІІ ст.
№ 2 Рівненської
області

ГРАМОТОЮ МОН України та ОРГКОМІТЕТУ
ІІІ Всеукраїнського конкурсу „Первоцвіт”
НАГОРОДЖУЄТЬСЯ
Березнівська ЗОШ І-ІІІ ст. № 2
Рівненської області,
АБСОЛЮТНИЙ ПЕРЕМОЖЕЦЬ ІІІ
ВСЕУКРАЇНСЬКОГО КОНКУРСУ НАСТАВНИКІВ
ОБДАРОВАНОЇ МОЛОДІ „Первоцвіт”,
який посів 3-є місце

Оцінка рецензента Світлани Рудаківської –
88 балів.

Думка експертів Інституту обдарованої дитини
НАПН України:

Особливо слід відзначити роботу з патріотичного виховання, залучення батьків до вирішення питань навчання й виховання обдарованих дітей.
Загальна сума балів – 91.

дість, тому що не завжди простій сільській школі вдається посісти такі чіткі позиції поряд з передовими освітніми закладами столиці.

Мала академія народних мистецтв і ремесел як центр художньо-естетичної творчості школярів була

створена у 1993 році. Перед нашими педагогами та вихованцями (730-740 учнів) стоять конкретні завдання, і близько 70 % школярів у позакласний час є активними учасниками нашої академії. У нас є зразковий ансамбль пісні і танцю „Поліські візерунки”, шкільний хор, який також має звання зразкового колективу, ансамбль пісні молодших школярів „Барвінчата”, зразковий дитячий ляльковий театр „У світі казок”, літературно-поетична студія, театр-студія „Арт-ліхтар”, духовий оркестр, який Ганна Стефанівна називає президентським, тому що минулого року ми брали участь у відкритті Ризької середньої школи у складі делегації.

Відділ естетичної культури, творче об'єднання „Таємниці доквілля”, відділ декоративно-прикладної творчості, відділ історично краєзнавства... Якісь напрями розвиваються, а якісь, на жаль, втрачаються. Втратили чорну кераміку, але започаткували гурток „Вільний козацький бій” і маємо намір створити театр бойових мистецтв.

Наша школа приділяє велику увагу допрофільній підготовці та профільному навчанню, роботі з обдарованими учнями, має початковий, основний і вищий рівні. І все це складає загальну структуру нашого закладу.

З 1995 року зразковий художній колектив тричі підтверджував своє звання зразкового. Дуже цікаво, що цю справу розпочав заслужений вчитель України Хом'як, якого вже, на жаль, немає серед нас, але продовжує його традиції його донька. „Барвінчата”, гурт

ВІЗИТКА ШКОЛИ

Школу засновано в 1865 році.

У школі наявні: виховні центри, шкільний краєзнавчий музей, центр естетичного виховання, „Мала академія народних мистецтв та ремесел”, дитячо-юнацькі об'єднання „КРАЯНИ”, Козацька Республіка.

Запроваджено профільне навчання: філологічний, математичний та художньо-естетичний профіль.

Поглиблене вивчення математики та української мови.

За підсумками районного конкурсу „ЗНЗ року” протягом останніх 5-ти років школа посідає призові місця, лауреат обласного.

Школа – член „Партнер-клубу”.

Ансамбль пісні і танцю „Поліські візерунки”

Центром краєзнавчої роботи є шкільний музей

„Козачата” – унікальні колективи. Ми зробили так, що всі години варіативної складової в початкових класах, а їх у нас аж 24 класи, віддані на курси за вибором, серед яких є курси гри на сопілці, хореографія, художня творчість і так далі. Гурт солістів-вокалістів – вони є першими в області –

це наші зірки. Вони їздили в Ригу, цього року були в Гуманітарному ліцеї імені Тараса Шевченка нашого університету. Танцювальний ансамбль „Дзвіночок” також є зразковим колективом. Наша гордість – духовий оркестр, який претендує на звання зразкового колективу.

ПРЕЗЕНТАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ міста Дмитрівка Донецької області

Тут діє чудова програма „Один учень – один комп’ютер”.

Вас вітає Українська гімназія Дмитрівської міської ради Донецької області! Ми навчаємо не для оцінок, а для життя. Такими словами можна схарактеризувати кредо педагогічного колективу, який складається з 45 високоосвічених і досвідчених вчителів, 485 учнів та батьківської громади. Безумовно, Українська гімназія – це молодий навчальний заклад, ми існуємо всього 10 років. Але працюємо над створенням єдиної цілісної системи, в центрі якої обов’язково стоїть дитина.

Починаючи з 2009-2010 навчального року, в Українській гімназії впроваджується модель освітнього простору, система роботи з обдарованими дітьми за цільовим проектом „Золоті розсипи”, автором якого є я, заступник директора Павлова Наталія Анатоліївна. Не потрібно робити поспішних висновків про бездарність дитини. Дітей без талантів не буває, є діти, які не змогли себе проявити. Саме з цією ме-

тою створюються неповторні етапи реалізації цього проекту. Кожен етап підпорядковується не календарним рокам, а рокам навчання дітей у гімназії. І кожна дитина, яка приходить до Української гімназії, проходить кожен етап становлення та ре-

**Наталія
ПАВЛОВА**

Заступник директора з НВР гімназії

Директор гімназії
Наталія Коваленко

Проведення інтелектуального тренінгу „IQ-зона”

Українська гімназія – це перший навч. заклад України, у якому ельбуки впроваджуються в навчання з 7-го класу

ПРОТОКОЛ

оцінювання конкурсної роботи

Української гімназії міста Дмитрівка Донецької області, надісланої на конкурс „Первоцвіт” у номінації „Школа – обдарованій дитині” (рецензент: І. Осадчий)

№	Компоненти конкурсної роботи/ критерії для оцінювання	Вищий рекомєндований бал	Оцінка в балах
1.	Загальне оформлення матеріалів (наявність усіх компонентів пакету матеріалів відповідно до вимог щодо конкурсної роботи, естетика оформлення тощо). Достовірність висновків, їх підтвердження грамотами, дипломами, сертифікатами дітей та їхніх учителів (вихователів).	20 балів	18
2.	Якість та повнота описового матеріалу щодо ефективної діяльності школи (або ін.) з обдарованими дітьми.	30 балів	28
2.1	Відповідність представлених матеріалів заявленій темі роботи, обґрунтування актуальності обраної теми.	5 балів	5
2.2	Повнота та системність викладу (наявність системи розвитку здібностей, обдарувань; врахування місцевих особливостей, різноспрямованості організації роботи з соціально-, інтелектуально-, спортивно-, художньо- та іншою обдарованою молоддю, наявність методик виявлення та залучення обдарованої молоді до цієї роботи, результати експертної оцінки поведінки, продуктів творчої діяльності дітей тощо).	10 балів	10
2.3	Логічність, аналітичність й обґрунтованість викладу.	5 балів	5
2.4	Оригінальність роботи, її самобутність, наявність „родзинок”, виняткових результатів для громади, країни, світу.	10 балів	8
3.	Наявність у навчальному закладі (центри чи управління, ін.) ефективної системи роботи з пошуку, супроводу та підтримки обдарованих школярів.	50 балів	50
3.1	Наявність умов для реалізації здібностей, обдарувань у навчальному закладі, установі, районі та області. Опис способів (механізмів) спонукання діючої системи роботи з обдарованими до постійного вдосконалення, тощо.	5 балів	5
3.2	Опис результативності роботи навчального закладу: аналіз участі в предметних олімпіадах (II, III, IV етапах); аналіз участі в МАН (I, II, III та IV етапах); аналіз участі в творчих та інших заходах.	10 балів	10
3.3	Реалізація діагностичного підходу до виявлення обдарованості дитини та використання різноманітних методів дослідження.	10 балів	10
3.4.	Здійснення пошуку шляхом залучення дітей до участі у конкурсних заходах (олімпіадах, науково-практичних конференціях, дистанційних освітніх програм, шкільних експедицій, ін.).	5 балів	5
3.5	Наявність партнерської взаємодії у процесі розвитку обдарованості дітей.	5 балів	5
3.6	Підтримка соціальної активності учнів, дитячих громадських організацій, тощо.	5 балів	5
3.7	Наявність матеріалів лонгїтюдних спостережень щодо подальшої долі обдарованих випускників школи (або ін.) (під час їх навчання в певній школі та у вищих навчальних закладах протягом 5 років після здобуття загальної середньої освіти).	10 балів	10
Усього можливих балів		100 балів	
Загальна кількість отриманих балів		96	

лізації цільового проекту „Золоті розсипи” незалежно від того, в якому році вона вступила. Справа в тому, що до минулого року в нас не було початкової ланки, тому реалізація проекту здійснювалася протягом шести-семи років (середня і старша ланки). Тепер у нас з'явилася початкова ланка, тому ми трішечки переробляємо свій проект, з'являються нові траєкторії і додаються індивідуальні маршрути. Для того, щоб виявити здібності дитини, треба шукати, аналізувати, проводити діагностику. Тому основу складають дві моделі – традиційна методика діагностики і кластерна методика діагностики, в основі якої лежать п'ять сходинок до успіху. Ми не примушуємо дітей, а даємо якусь тему, і діти самі за своїми зацікавленостями, своїми інтересами відпрацьовують і розвивають той чи інший проект, ту чи іншу форму роботи. В основі лежать три освітні напрями і три освітні траєкторії: „Інтелект”, „Гімназійна Мельпомена” та „Олімпійці XXI століття”. Це інтелектуальний розвиток, художня і спортивна обдарованість. У рамках цільової траєкторії „Інтелект” стоять як традиційні, які є в кожному навчальному закладі, тематичні проекти (олімпіадний рух, наукові товариства, тобто МАН, інтернет-спілкування, „Трикутник партнерства”, вибір нових профільних траєкторій), так і нові – робота „Євроклубу” та „Євроленду”, проект „I+I”.

Наші педагоги використовують і новітні досягнення. З кожним роком збільшується якість та кількість учасників предметних олімпіад, учнів-членів МАН. 292 учні минулого року взяли участь у різних міжнародних та всеукраїнських конкурсах. Є діти, які вже вийшли на всеукраїнський рівень і стали переможцями всеукраїнських олімпіад з екології. 16 учнів цього року вже були запрошені на обласний етап всеукраїнських олімпіад і п'ятеро з них уже стали переможцями та призерами третього етапу. Дві дівчини дійшли в міжнародних конкурсах до четвертого етапу – всеукраїнського.

Робота „Євроленду”. Цього року вже втретє група наших учнів з учителем англійської мови Кострицею Тетяною Степанівною поїде до Англії, щоб відвідувати літню школу з вивчення англійської мови. Але не за нашою традиційною методикою, а за популярною в сучасній Англії системою навчання. Внаслідок цього інтерес учнів гімназії до вивчення іноземної мови збільшується майже на 85 %.

Українська гімназія є експериментальним майданчиком всеукраїнського проекту „Один учень – один комп'ютер” освітньої ініціативи щодо організації навчального процесу за умов забезпечення кожного учня персональним нетбуком та активного застосування цифрових ресурсів. Також Українська гімназія є опорним освітнім закладом нашого освітнього округу з реалізації цільової траєкторії

Поїздка до Англії в рамках роботи клубу „Євроленд” для роботи в літній англійській школі

Думка рецензента, члена журі Івана Осадчого:

1. Представлено інноваційну модель роботи з обдарованими дітьми в рамках реалізації цільового проекту „Золоті розсипи”. Оформлення і структура роботи відповідає вимогам. Проте, спостерігається деяка невідповідність опису та додатків до нього.

2.2. Визначено і запропоновано комплекс психолого-педагогічних, організаційних і науково-практичних заходів щодо розвитку обдарованої молоді в різних видах діяльності.

2.4. Система виявлення обдарованих дітей реалізується за принципами „феєрверка”, „терезів”, „рейтингу” (плануй, пробуй, перемагай), „успіху”, та освітніми траєкторіями: „Піраміда”, „Інтелект”, „Гімназіяна Мельпомена”.

3. Реалізація цільового проекту спрямована на формування освітніх траєкторій розвитку обдарованої дитини.

3.1. Розроблено механізм пошуку, виявлення та підтримки обдарованих учнів гімназії.

3.2. Описано та представлено в таблицях, діаграмах, текстових інформаціях результативність учнів у зазначених заходах (олімпіадах, МАН, ін.). Достовірність інформації підтверджено копіями нагородних документів.

3.3. Застосовано діагностичні методики: традиційна та кластерна. Описано результати досліджень.

3.4. Представлено порівняльний аналіз участі школярів у заходах різного рівня.

3.5./3.6. Представлено ілюстровані портфоліо вчителів-наставників обдарованої молоді. Описано співпрацю з громадськими та іншими організаціями.

3.7. Описано досягнення студентів вищих навчальних закладів, випускників гімназії минулих років (анотації праць і творів, копії нагород і відзнак).

Оцінка рецензента – 96 балів.

Оцінка члена журі Анатолія Сологуба: 97 балів.

Оцінка групи експертів Інституту обдарованої дитини НАПН України: 75 балів.

ГРАМОТОЮ МОН України та ОРГКОМІТЕТУ
III Всеукраїнського конкурсу „Первоцвіт”

НАГОРОДЖУЄТЬСЯ

Українська гімназія Донецької області,
**АБСОЛЮТНИЙ ПЕРЕМОЖЕЦЬ III
ВСЕУКРАЇНСЬКОГО КОНКУРСУ НАСТАВНИКІВ
ОБДАРОВАНОЇ МОЛОДІ „Первоцвіт”,
який посів 3-є місце**

„Гімназійна Мельпомена” та „Олімпійці ХХІ століття”. Думаю, не секрет, що головна проблема, з якою зіткнулися вчителі, – це те, що наші спортсмени, наші художньо обдаровані діти пропускають уроки через те, що відбуваються збори або конкурси. Плідна співпраця з керівниками та тренерами, учнями, індивідуальний підхід при вивченні предметів,

а головне – підтримка особистості – ось головні чинники роботи з такими дітьми. Справа в тому, що за ці роки в Українській гімназії виявлено й підтримано близько 80 талановитих дівчат і хлопчиків. 27 учнів Української гімназії є дійсними спортсменами, серед них – п’ять майстрів спорту і вісім кандидатів у майстри спорту.

ПРЕЗЕНТАЦІЯ ПРИЛУЦЬКОЇ ГІМНАЗІЇ імені Георгія Вороного Чернігівської області

Програма „Обдарованість”, розроблено модель випускника, модель психологічного супроводу обдарованих, ЗНЗ – експериментальний майданчик, це заклад, у якому є посада „тьютор”, „Гуртки якості” для учнів та вчителів.

Олена РОГАЛЬОВА

Директор
Прилуцької
гімназії імені
Георгія Вороного
Чернігівської
області

ГРАМОТОЮ МОН України
та ОРГКОМІТЕТУ ІІІ
Всеукраїнського конкурсу
„Первоцвіт”

НАГОРОДЖУЄТЬСЯ
Прилуцька гімназія імені
Г. Вороного
Чернігівської області,
АБСОЛЮТНИЙ
ПЕРЕМОЖЕЦЬ ІІІ
ВСЕУКРАЇНСЬКОГО КОН-
КУРСУ НАСТАВНИКІВ
ОБДАРОВАНОЇ МОЛОДІ
„Первоцвіт”, який посів
2-е місце

Хочу поділитися тим, що є найкращого в нас – досвідом нашого закладу. До недавнього часу, ще пишучи цю роботу, я була заступником директора, а зараз я – директор цієї гімназії. Я обіймаю цю посаду протягом лише місяця і з гордістю зараз хочу представити наш заклад.

Прилуцька гімназія № 1 імені Георгія Вороного – це минуле, теперішнє і майбутнє класичної освіти Прилуччини Чернігівської області. Це найстаріший заклад міста, підгрунття якому було закладено ще у ХІХ столітті. Управління такою складною

системою, як гімназія, потребує високого рівня компетентності, організації успішного навчання та виховання учнів. Сьогодні кінцевий результат освітнього процесу залежить у першу чергу від уміння адміністрації визначити пріоритетні напрямки та шляхи їх реалізації, а також від уміння керувати взаємовідносинами в колективі.

Протягом останніх десяти років відродженого функціонування нашої гімназії, було створено своєрідну схему роботи з обдарованим учнями, відповідно до якої у нас діють кілька моделей: модель компетентного випускника, модель наукового товариства, модель психологічного супроводу та соціалізації. Обов’язкова ланка – це введення експериментальної та інноваційної діяльності; проведення семінарів, тренінгів на всеукраїнському рівні; участь у міжнародних

конференціях, які проходять на базі гімназії; організація гуртків якості (форма, запозичена з Польщі від наших товаришів, колег), у яких беруть участь учителі всіх кафедр; участь у конкурсах, проєктах. Обов’язково у гімназії діє та постійно оновлюється програма „Обдарованість”. Це участь в абсолютно всіх конкурсах, проєктах, соціальних програмах, діяльність наукового товариства „Інтелект”, олімпіад першого, другого, третього та четвертого рівня. Обов’язково діє в нас учнівська республіка „Первоцвіт” (я думаю, співзвучна назва, мабуть, допомогла нам виграти).

Модель підготовки компетентного випускника у 2009 році отримала визнання на всеукраїнському рівні. Модель наукового товариства, автором діяльності якого є я, аналогічно в 2010 році стала призером на всеукраїнському конкурсі відкритих моделей. На обласному конкурсі психологічного супроводу наша модель стала переможцем у номінації „Модель психологічного супроводу та соціалізації обдарованої дитини в освітньому просторі гімназії”. Обов’язково ми прагнемо до чогось нового. А нове — це експерименти, інноваційна діяльність. З 2004 по 2008 рік було проведено експеримент регіонального рівня, реорганізація класно-урочної системи за технологією „Три по тридцять”. У початковій ланці — це впровадження особистісно орієнтованої системи розвивального навчання. Ми були ініціаторами проведення

експерименту впровадження вільного програмного забезпечення Linux у навчальному процесі гімназії.

Зараз перших три експерименти вже працюють в режимі інновацій, останній експеримент закінчиться у 2015 році. Це експеримент з

ВОРОНИЙ **Георгій** **Феодосійович**, математик, член-кореспондент Петербурзької Академії наук (1868 — 1908).

Народився 28 квітня 1868 року в селі Журавка на Чернігівщині. Дитячі та юнацькі роки Георгія Вороного минули в Прилуках. У 1885 році він закінчив Прилуцьку чоловічу гімназію. Навчаючись у Петербурзькому університеті, формувався як учений. За короткий період Вороний досяг значних успіхів у галузі математики.

Г.Ф. Вороний — творець геометричної теорії чисел. Робота Георгія Феодосійовича „Про одне узагальнення алгоритму безперервних дробів” є одним із найблискучіших досягнень вітчизняної математики. Йому належить багато наукових робіт стосовно теорії чисел. Він зробив важливе узагальнення алгоритму ланцюгових дробів, розробив нові методи дослідження асимптотичних властивостей арифметичних формул.

Особливістю Вороного було гармонійне поєднання обдарувань геометра й аналітика. Він став одним із найвидатніших діячів науки. Помер Георгій Феодосійович 20 листопада 1908 року на 41-му році життя.

Думка рецензента, члена журі Маріанни Босенко:
Грунтовно розроблено програму „Обдарованість” та її психологічний супровід, але недостатньо показано реальну соціалізацію гімназистів, їх внутрішкільну роботу та вплив на навчально-виховну політику навчального закладу.

Гарні досягнення в олімпіадах, МАН, але недостатня корекція навчального процесу, що базується на внутрішній моніторинговій діяльності.

Бажають покращення лонгітюдні спостереження щодо подальшої долі обдарованих випускників у сторону їх зв’язків з навчальним закладом. Можливе покращення презентацій учнівському загалу та громадськості кращих гімназистів та їх участь у громадському житті.

Оцінка — 75 балів.

Думка експерта Наталії Онишук, завідувача відділом діагностики Інституту обдарованої дитини НАПН України, кандидата педагогічних наук:
„Прекрасні результати роботи!” **Оцінка — 95 балів.**

Оцінки експертної групи науковців ІОД — 100/90.

виховної роботи „Тьютор – нова педагогічна позиція в освітньому процесі”. Це педагог, звільнений від уроків, людина, яка обов’язково має освіту психолога та соціального педагога. У нас було багато гостей із міста, була проведена цікава експериментальна робота і ми маємо прекрасні результати. Тьютор працює в тих класах, де діти потребують підсиленої педагогічної уваги, психокорекції. У нас така людина працює тільки на двох класах, результати, як вже було зазначено, прекрасні.

Говорячи про творчого, обдарованого учня, не сказати про те, що таким має бути й учитель, означає не сказати нічого. Ми постійно беремо участь у різноманітних проектах. У 2011 році я та мій заступник з виховної роботи стали переможцями Чернігівської області у міжнародному україно-польському конкурсі „Лідери освітніх ініціатив”. Наша робота була представлена у Польщі на міжнародній конференції. Наш заступник з науково-методичної роботи Хомич Олена Анатоліївна – єдина з усієї Чернігівської області була представником у місті Женеві під час наукової школи у жовтні 2012 року. Заступник з виховної роботи стала переможцем Четвертого міжнародного фестивалю педагогічних інновацій. Також наші вчителі є авторами навчального модуля „Права людини в історії ХХ століття”.

Тільки творчий вчитель може виплекати дійсно творчу, багатогранну особистість. І ми вже маємо результати впровадження експериментальної діяльності. Наші вчителі забезпечили те, що у нас хоча й не щороку (тому що це дійсно серйозна праця),

але є призери третього етапу конкурсу-захисту МАН.

Є в нас, чим пишатися і на предметних олімпіадах. Цього року один наш учень візьме участь у Четвертому етапі олімпіади з хімії. Третій рік поспіль це місце за ним.

У нашої республіки „Первоцвіт” є гімн, статут. Це організовує дітей, спрямовує їхню діяльність. Наші учні стали переможцями міжнародних проектів „Знову разом”, „Громадянин-2009”. Наші досягнення були представлені у Верховній Раді України. І тільки така сукупність нашої роботи може забезпечити процвітання та буяння первоцвітів гімназійного саду.

Традиційним стало проведення щороку у травні місяці феєричного свята – Дня науки. На це свято з’їжджаються наші випускники, а нам є, ким пишатися. Це величезна когорта науковців, серед яких професор Боннського університету Торбін*. У нас дуже багато послідовників саме фізико-математичного напрямку.

І кілька слів про те, чому наша гімназія імені Георгія Вороного (див. вріз). Це було одним із побажань міжнародної математичної конференції, яка була проведена два роки тому на базі нашої гімназії. Ця конференція була ініційована науковцями з Кореї, тому представники пострадянського суспільства були в меншій кількості. Переважно там були дослідники з США, Японії, Китаю, Кореї, Словаччини. Учасники конференції висловили побажання, що заклад, в якому навчався Георгій Вороний, має носити його ім’я. Цього року рішенням виконкому нам таке ім’я було присвоєно.

*Від ред.: Григорій Торбін, не лише професор Боннського університету, а, у першу чергу, професор НПУ ім. М.П. Драгоманова, його випускник, і до речі, мій колишній студент, сьогодні очолює кафедру математичного аналізу та диференціальних рівнянь й співпрацює не лише з Боннським університетом. Додам: вчився в тому ж класі, що і Г. Вороний. А щоб вразити наших читачів ще більше, достатньо дослідити й ознайомити всіх нас з причинами появи у гімназії таких славетних математиків – кому маємо за це завдячувати?! Чи Природі, чи Учителям? Як Ви сама стверджуєте, Олено Геннадіївно, що у вас дуже багато послідовників саме фізико-математичного напрямку. Можу передбачити, що це завдяки винятковим учителям вашої гімназії! Тож будемо сподіватися, що отримаємо від Вас перевірену інформацію, бо це справжнісіньке довгоочікуване НОУ-ХАУ світового рівня!

ПРЕЗЕНТАЦІЯ КРЕМЕНЕЦЬКОГО ЛІЦЕЮ ІМЕНІ УЛАСА САМЧУКА, ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСТЬ

Представлено авторські програми, учні беруть участь у всеукраїнських та міжнародних конкурсах, в календарних планах учителів вказується вид роботи з обдарованими дітьми, технології, випускаються інформаційно-методичні вісники, на високому рівні методична робота з учителями. Це заклад, який звертає особливу увагу на особистісно орієнтоване навчання, на моніторинги, відслідковування обдарованості дітей.

Вельми шановне панство, я представляю Тернопільщину. Ми живемо в прекрасному краї, який має дуже багато звичаїв і традицій. Однією з них є ліцейська освіта, яка була заснована у 1805 році із відкриттям Волинської гімназії, пізніше, у 1819 році був заснований потужний Кременецький ліцей, який включав у себе 15 навчальних закладів.

Сьогодні хочу висловити кілька своїх думок. Безумовно, ми маємо дуже багато переможців олімпіад, безумовно, в нас працює МАН, є дуже багато гуртків, які розкривають потенціал дітей, які дають їм можливість показати себе та реалізувати себе власне там, де вони хочуть це зробити. Я, наприклад, відходжу від тієї моделі, що школа – це стандарт, за яким ми визначаємо позицію директора,

позицію педагогічного колективу, а учнівство в нас чомусь не має права на свої ідеї, не має права на реалізацію своїх думок. Тому в першу чергу у своїй роботі ми надаємо перевагу ініціативі дітей.

Звичайно, інколи вона нам не дуже подобається, звичайно, інколи вона болюча, звичайно, інколи треба знайти варіанти, як її обійти або реалізувати в такій мірі, як би хотілося нам. Дитина має право на реалізацію своїх можливостей, свого потенціалу і свого бажання. Дуже приємним у нашій роботі є те, я на цьому наголошую, що ми відходимо від традиційних форм замкнутого середовища класу. Оскільки Кременеччина – це край двох заповідників (національний парк „Кременецькі гори” і Почаївсько-Кременецький історико-культурний заповідник), а також у нас діє гарний ботанічний сад, то ми намагаємося проводити більше занять поза межами навчального закладу. Це не так легко, але все ж таки спільні проекти із заповідними територіями, з ви-

**Анатолій
АВРАМИШИН**

Директор
Кременецького ліцею
імені Уласа Самчука,
Тернопільська область

Матеріали науково-дослідницької роботи ліцеїстів, педагогів та науковців, присвячені У. Самчуку

Правовий брейн-ринг

Презентація здорового способу життя

Оргкомітет XVI міжнародної виставки „Сучасна освіта в Україні – 2013” нагородив Кременецький ліцей імені У. Самчука Тернопільської області СРІБНОЮ МЕДАЛЛЮ.

Ця робота була представлена за рішенням **журі II етапу Конкурсу** як переможець обласного рівня з оцінкою **87 балів** (протокол підписано головою журі В.І. Уруським, заступником директора Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти).

Окрема думка рецензента, члена журі Олени Чинок:

Конкурсна робота містить всі необхідні компоненти пакету матеріалів. Висновки підтверджені документами. Матеріали відповідають темі. Найвний великий аналітичний матеріал. Подано широкий опис результативності роботи навчального закладу. Заслуговує на схвалення існуючий в закладі діагностичний підхід до виявлення обдарованості дитини. Оцінка: 93 бали

Експерти Інституту обдарованої дитини НАПН України особливо відмітили наявність літературного музею „Світлиця Уласа Самчука” й наголосили: „Чудова робота, прекрасні результати!”. **Оцінка експертів: 100 балів.**

щими навчальними закладами, а також дуже гарний проект, який ми маємо з нашими друзями у Польщі, дають нам можливість вийти за межі того, що дитина закрита в середовищі „вона і вчитель” і дотримується тільки принципу, як потрібно жити за нормами і канонами, що існують сьогодні у світі. Звичайно, школа – це місток з минулого в майбутнє, а вчитель – це творець цього містка. Але ідеї дитини, бачення її майбутнього таким, яким вона його уявляє і яким вона б хотіла його бачити, – це основа нашої роботи, яку ми хотіли показати, яку ми реалізували.

Є дуже багато закладів, з якими ми співпрацюємо, є дуже багато своїх нетрадиційних форм роботи, наприклад, найприємніше для дітей – так звані „Осінні рекреації”. Цю ідею ми взяли з ліцею XIX століття. Це один день, коли вчителі, батьки та діти виходять на гори, організовується специфічна програма, і тоді діти справді відчувають себе членами єдиної команди, тієї єдиної команди, яка творить навчальний процес, яка творить його майбутнє.

Зустріч польської делегації у стінах ліцею (2010 р.)

ПРЕЗЕНТАЦІЯ ШКОЛИ І-ІІ ст. села Дзвиняч Тернопільської області

У цьому закладі теж є своя родзинка: якщо необхідно коротко охарактеризувати цей навчальний заклад, то почнемо зі слова „духовність”, яке буде стояти на першому місці.

У ІІ конкурсі „Первоцвіт” минулого року школа посіла друге місце.

Ми, напевно, одна з тих шкіл, таких, знаєте, маленьких, І-ІІ ступенів, але дуже наполегливих, впертих. Ми цього року знову вирішили взяти участь у конкурсі „Первоцвіт”. Торік ми посіли друге місце. Це для нас була дуже велика честь. Я хочу висловити велику вдячність, Ольго Іванівно, Вам за те, що дали можливість, започаткувавши ось цей конкурс „Первоцвіт”, заявити про себе сільським школам. Тому що всі звикли, що село все в нас там десь в загоні... Але мені здається, що все залежить від того духу, який панує в навчальному закладі, від тієї ініціативи, тих людей, які там працюють, і, звичайно, як вже було гарно сказано, від керівника навчального закладу. За рутинними справами, які покладаються на директорів, а особливо директорів сільських шкіл, бо тепер електронка в нас переповнена інформацією та звітами, ми забуваємо, яку роль повинен відігравати директор у школі, і що він повинен бути прикладом. Коли я стала директором школи й вийшла лауреатом обласного конкурсу „Вчитель року” в номінації „Математика”, мене запитали: *„Вам це потрібно? Ви директор школи, у Вас і так багато...”* – а тоді така пауза і слова:

„А, можливо, і потрібно, тому що таким прикладом Ви можете зніціювати роботу колективу”. І дійсно, так у нас і сталося. Школа наша прекрасна, типова і так далі, колектив молодий, є нагороди, ми беремо участь у буквально всіх заходах, на які нас запрошують, всіх конкурсах, у яких ми можемо представити свою роботу. Минулорічний „Первоцвіт” був переломним етапом у роботі і становленні нашої школи. За минулий рік у нас є дуже багато напрацювань. Ми є учасниками всеукраїнських виставок „Обдаровані діти України”, була нагороджена школа, нагороджені вчителі. Хоча вчителів у нас не багато (15 основних), серед них є лауреати обласного конкурсу „Вчитель року” в номінаціях „Математика”, „Географія”, „Образотворче мистецтво”. Ну, і, звичайно, „Директор ХХІ століття” перед вами. Будемо скромними, але будемо й віддавати належне роботі. У нас у районі введена премія імені Маковеїв до Дня вчителя. Нагороджують кращих педагогів, керівників закладів. За чотири роки у нашій школі удостоєні двох таких премій: вчитель і ди-

**Любов
ГАГАЛЮК**

Директор ЗОШ
І-ІІ ст.

Редакційний колектив нагороджує Любов Миколаївну Гагалюк можливістю бути представленою на Дошці Пошани, якою є кольорова обкладинка нашого журналу.

З роботою цієї школи більш детально знайомтеся у цьому числі журналу – див. С. 92

ГРАМОТОЮ МОН України та ОРГКОМІТЕТУ
III Всеукраїнського конкурсу „Первоцвіт”
НАГОРОДЖУЄТЬСЯ

ЗОШ І-ІІ ст. с. Дзвиняч Тернопільської області, **АБСОЛЮТНИЙ ПЕРЕМОЖЕЦЬ III ВСЕУКРАЇНСЬКОГО КОНКУРСУ НАСТАВНИКІВ ОБДАРОВАНОЇ МОЛОДІ „Первоцвіт”**, який посів І-е місце

Голові оргкомітету III Всеукраїнського конкурсу „Первоцвіт” Виговській О.І. Шановна Ольго Іванівно! До Вас звертається дирекція загальноосвітньої школи І-ІІ ступенів с.Дзвиняч Залищицького району Тернопільської області. Ми були учасниками ІІ Всеукраїнського конкурсу „Первоцвіт” і посіли ІІ місце. За минулий рік школа має певні досягнення обласного і всеукраїнського рівня. Матеріали школи на обласний рівень районний відділ освіти подав, але в трійку – не ввійшли. Педколектив школи бажає взяти участь у конкурсі і вислати матеріали безпосередньо до оргкомітету, якщо це можливо.

З повагою, директор школи
Гагалюк Любов Миколаївна

Оргкомітет надав таку можливість, а журі визначило цю єдину на Конкурсі ЗОШ І-ІІ ступенів, маленьку сільську школу, **абсолютним переможцем** як серед сільських шкіл, так і міських!

Думка експерта Інституту обдарованої дитини НАПН України, завідувача відділом діагностики, кандидата педагогічних наук **Наталії Онищук: „Браво!!!” Оцінка – 100 балів.**

Голова оргкомітету Конкурсу Ольга Виговська, коли ознайомилася з такою оцінкою, то прийшла у захват, і поділилася своїми думками: „Якщо в тому році друге місце, то в цьому треба давати перше?! Ну не можна ж так: одних і тих самих нагороджувати, треба й інших подивитися. Ми чотири рази читали цю роботу, різні рецензенти, експерти, бо мали пересвідчитися, що перший експерт не помилився. Загальний висновок – „браво” і три знаки оклику. Браво!!!”

Оцінки інших рецензентів: 92/96/97/95 балів.

ректор. Удостоєна директор також звання „Людина року – 2011”. Оскільки ми не маємо можливості і не маємо таких обдарованих дітей у науці, ми намагаємося всіма методами залучати їх до інтерактивних конкурсів у межах школи. Це і „Колосок”, і „Кришталева сова”, і „Соняшник”, з 2004 року – „Кенгуру”. Діти показують непогані результати. Нещодавно ми отримали перші результати олімпіади „Олімпус” (осіння секція) з п’яти предметів: математика, українська мова, українська література, історія і німецька мова. Зимовий етап ми вже пройшли, і тепер ще буде весняний.

І ще два слова про міжнародне співробітництво. У нас також є своя родзинка – це зразковий сільський вокальний колектив, який є учасником і міжнародних фестивалів у Польщі, тому що ми співпрацюємо з Польщею і двічі за рахунок Варшавського центру культури і туризму побували в них, а вони – у нас.

Ольга ВИГОВСЬКА

на кілька хвилин слово вчителю, який теж пред-

ставляє один із найвіддаленіших регіонів, найвіддаленіше село України, яке межує з Білоруссю. Коли читали її досвід роботи, то з’ясувалося, що вони навіть більше співпрацюють з Білоруссю, ніж з Україною. Слово надаємо Тумаш Валентині Миколаївні, вчителью Мутвицької ЗОШ.

ПРЕЗЕНТАЦІЯ ТУМАШ Валентини Миколаївни, вчителя Мутвицької ЗОШ Рівненщини

Я, напевно, єдина вчителька, яка сьогодні буде виступати з цієї трибуни. Дуже мені дивно, я слухаю й слухаю, і думаю: жодної вчительки. Як же це я сюди потрапила? Я із села, де за околицею вже Пінські болота. Наш край вчені називають „тера інкогніта” – край невивчений, незвіданий. Й ось коли в нашій школі створили краєзнавчий музей, ми поставили собі за мету сторінка за сторінкою вивчати історію, етнографію та фольклор нашого краю, тому що документи про Зарічненський район, родом звідки я сама, знаходяться в архівах і музеях Білорусі, Польщі, Росії, Литви. Немає історії Зарічненського району. Ми зі своїми школярами її пишемо.

Я щороку двічі на літо їду відпочивати до музею Білоруського Полісся, що в місті Пінську. Я співпрацюю з поляками, росіянами, у мене в телефонній книжці краєзнавців стільки, як ось тут вас сидить. Мені допомагають обласні музеї, мені допомагають архіви, мені допомагає навіть чоловік. Знаєте, для того щоб працювати, треба мати підтримку. У мене є така підтримка. Це завідувача ММЦ, головний методист Світлана Павлівна Сарич. З її ініціативи я це все роблю. За десять років ми написали 11 робіт МАН з дослідження Полісся. На основі фольклорних матеріалів, зібраних учнями, була написана краєзнавча „Читанка” для учнів молодших класів. Зараз пишемо краєзнавчу

хрестоматію для середніх класів.

Дуже мені приємно, що звідси, зі столичних кабінетів, нам підказують, що досліджувати. Три роки йшла експедиція „Україна вишиванок”. За цей час я зі своїми школярами вивчила геть усе про поліську вишивку. Мої діти їздили на збір переможців цієї експедиції в Закарпаття. Ми створили в школі гурток відновлення поліського узору. Наші роботи експонуються на багатьох виставках, ми маємо 20 обласних перемог, 7 республіканських. Наші роботи навіть відправили до Америки, і все там наше, поліське.

Третій рік поспіль ми перемагаємо в експедиції „Історія міст і сіл України”. Ми досліджуємо села нашого району, які зникають, вимирають. Ми вдруге перемогли у Всеукраїнській експедиції на третьому етапі „Моя Батьківщина Україна”. Ярмарки поліські також досліджуємо. А ще в нас діє драматична студія „Лада”. Ми створюємо цікаві інсценізації краєзнавчої тематики.

Експерсії, походи, експедиції – все це тісно увійшло в наше життя. І все заради одного: аби вивчити наше минуле.

**Валентина
ТУМАШ**

Учитель-методист світової літератури, української мови та літератури Мутвицької ЗОШ І – ІІІ ступенів Рівненської області, керівник народного музею вишивки і ткацтва

ГРАМОТОЮ МОН України
та ОРГКОМІТЕТУ ІІІ
Всеукраїнського конкурсу
„Первоцвіт”
НАГОРОДЖУЄТЬСЯ
Мутвицька ЗОШ І –
ІІІ ступенів Зарічненської
районної ради
Рівненської області,
яка посіла 3-є місце в 2-ій
НОМІНАЦІЇ „Середні за-
клади освіти селищ України”.

Ольга ВИГОВСЬКА

І, звичайно, яка школа без учня? Учня талановитого, учня незвичайного. І тому надаємо слово учениці з

Тернополя, Дани, яка кілька слів скаже щодо учителів, які готують її як талановиту особистість. Будь ласка, Дано.

Дана КОЗУБСЬКА,

учениця
Тернопільської
спеціалізованої
школи І-ІІІ ст. № 3
з поглибленим
вивченням
іноземних мов

Кажуть, що справжня школа повинна дати учням дві речі: коріння і крила. Я сьогодні щаслива усвідомити, що моя школа відкрила переді мною справді широкі горизонти й навчила цінувати все, що маю, все рідне: Україну, Тернопіль, найдорожчих батьків, свій дружний край, волонтерський загін, і звісно ж, клуб спортивно-бального танцю „Альянс”. Мені, як і всім присутнім у цій залі, пощастило з наставниками. Мої вчителі – це творчі й закохані у свою справу педагоги, які вміють і знають, як виростити крила для польоту. Їхня праця допомогла

Дана – володар кубка Х Міжнародного фестивалю танцю „Київський вальс – 2012” та багатьох інших нагород

моєму становленню як особистості. Я хочу подякувати всім своїм учителям, педагогам, наставникам і, звісно ж, батькам, без яких усі мої перемоги були б неможливими. Також, звісно, хочеться висловити подяку організаторам конкурсу „Первоцвіт” за турботу про таланти України й за те, що вони зібрали нас сьогодні в цій прекрасній залі.

За вірш „Мій Тернопіль” у збірці „Люблю цей світ” Дану було визнано переможцем конкурсу юних поетів „Рідному місту присвячую”

Ольга ВИГОВСЬКА

Ви знаєте, добру традицію, мабуть, започатковує Дана. Ми хотіли, щоб ви почули ще раз членів журі, які оцінювали ваші

роботи. Але зробимо так. Як Даринка в одній особі узагальнила всіх обдарованих дітей країни, так ми узагальнимо велике наше

журі в особі представника Міністерства освіти і науки України *Сергія Миколайовича Дятленка*, начальника відділу нормативного забезпечення та організаційної

роботи, та представника Інституту обдарованої дитини НАПН України *Тайсії Іванівни Грицишиної*, завідувача кабінетом діагностики та консультування.

Дозвольте я почну свій виступ тим, чим закінчила виступ вчителька, яка в нас була сьогодні. І я скажу так, що мені було дуже цікаво спостерігати, що в нас робиться в Україні насправді, стільки всього цікавого, що сьогодні ця презентація робіт, напевно, могла б конкурувати з багатьма науковими конференціями. Не кожна наукова конференція дасть людині – директору, керівнику, чиновнику міністерства – стільки інформації, скільки дав сьогоднішній круглий стіл. Дуже сподобалися виступи! Коли ми бачимо статистику, якісь цифри, закрадається думка: чи є в освіті живий струмінь, який живить нашу освіту, завдяки чому вона врешті-решт і живе. Так, є. Він ось тут перед нами.

Не могу не скористатися нагодою і не сказати ще дещо. Василь Григорович Кремень виступав і говорив про профільне навчання*. Міністерство освіти поділяє його думку, тому що профіль відкриває можливість для розвитку особистості дитини. Міністерство вже розпочало роботу над концепцією профільного навчання. Власне до чого закликаю я? Стало доброю традицією, що Міністерство не приймає жодного документа, починаючи від навчальної програми, на-

вчальних планів, стандартів, без громадського обговорення. Без того, аби долучилася думка кожного вчителя, кожного освітянина до вирішення наших питань. Коли на сайті міністерства, а це планується у квітні, з'явиться проект концепції профільного навчання, що буде втілюватися в наступні роки, то хотілося б, щоб саме вчителі, керівники шкіл долучилися до її обговорення. І щоб не вийшло так, як вийшло, на жаль, у Росії, за якою ми слідкуємо, що спочатку приймають, потім відхиляють, знову знову приймають і знову відхиляють. Потрібно, щоб ми спільно підготували такий варіант, який буде нам до вподоби. Особливо вам, не нам, а вам.

На Підсумковій колегії Міністерства, яка буде в серпні місяці, має затвердитися концепція, тому темпи дуже швидкі.

Сергій ДЯТЛЕНКО

* Виступ В.Г. Кременя – див.: //Директор школи, ліцею, гімназії. – 2013. – № 2. – С. 16 – 19.

**Таїсія
ГРИЦИШИНА**

Явдячна Богові й долі за цю зустріч із вами. Я знаю, як бути вчителем, я сама пройшла цей нелегкий шлях. І я вдячна Ользі Іванівні за те, що вона долучила наш інститут до експертної роботи. Ви знаєте, я ще й ще раз повторюю: браво, браво вам усім! Я

схиляю низько свою голову перед вашим талантом, перед вашою працездатністю й бажаю вам творчого натхнення, хоча я не знаю, звідки ви його берете! Бажаю вам широко здоров'я, натхнення і вдячних учнів. Хай вони будуть достойні вас! Дякую.

**Ольга
ВИГОВСЬКА**

Дякуємо всім експертам і членам журі, а зараз – головне. Ми приступаємо до того, чого ви вже давно чекали. Хочемо нагородити переможців за дійсно ефективну працю. За те, що ми отримали справжню насолоду, знайомлячись з вами, з вашим досвідом.

Повірте: нагороди сьогодні гідні всі. Усі ті, хто сьогодні виступав, хто сьогодні не виступав, але презентував свою роботу на нашому виставковому стенді та хто взагалі взяв участь. Ми не могли обійти жодного навчального закладу. Тому запрошуємо для нагородження представників

шкіл усіх 15 областей країни (див вріз на С. 9).

Про започаткування виставки „ШКОЛА – ОБДАРОВАНІЙ ДИТИНІ. ОБДАРОВАНА ДИТИНА – РІДНОМУ КРАЮ”

**Ольга
ВИГОВСЬКА**

Шановні друзі! Саме зараз започатковується нова і важлива як для освітян, так і тих, хто за них вболіває, традиція. Всі конкурсні роботи учасників III Всеукраїнського конкурсу наставників обдарованої молоді „Первоцвіт” ми передаємо в єдину в Україні педагогічну бібліотеку – Державну науково-педагогічну бібліотеку імені В.О. Сухомлинського НАПН України. За домовленістю з її директором

Павлою Іванівною Роговою, яка, до речі, є членом оргкомітету цього конкурсу „Первоцвіт”, у головному корпусі Бібліотеки для наукової й педагогічної громадськості країни, студентської молоді з метою поширення сучасного образу української школи та її ролі в державі започатковується на основі конкурсних робіт учасників всеукраїнського конкурсу „Первоцвіт” з березня 2013 року постійно діюча виставка „Школа – об-

дарованій дитині. *Обдарована дитина – рідному краю”*.

Ось тут, у підготовленому нами документі, перелічено всі ваші школи, всі ваші роботи. А для передачі ваших конкурсних робіт на постійно діючу виставку я запрошую заступника директора цієї бібліотеки Людмилу Михайлівну Заліток, кандидата педагогічних наук.

На наших очах, шановні колеги, відбувається головна подія: ДНПБ імені В.О. Сухомлинського НАПН України приймає

Людмила Заліток підписує документ про прийняття робіт на постійно діючу виставку Бібліотеки

конкурсні роботи учасників III Всеукраїнського конкурсу „Первоцвіт”.

Стенд із конкурсними роботами переможців „Первоцвіт – 2013” в ДНПБ ім. В.О. Сухомлинського

Хочу сказати і про таке: на сайті бібліотеки є розділ, присвячений саме авторам-героям проекту „Педагоги-новатори в Україні. Нагадаю, що з моєї ініціативи та за підтримки НАПН і персонально Василя Григоровича Кременя, який є головою Ради проекту, цей проект є в Україні. За радянських часів був такий проект, а в Україні ми його відродили й продовжили у новому форматі – для керівників закладів середньої освіти. На сайті бібліотеки ми інформуємо про діяль-

Дякую за довіру й обіцяємо, що ваші роботи не будуть лежати й пилитися десь у столах. Вони будуть працювати на нашу освітянську галузь. І мені здається, що з сьогоднішнього дня в нас у бібліотеці започатковується виставка передового педагогічного досвіду, тому що стільки родзинок я не чула й не бачила досі. І я вам бажаю натхнення, творчості, успіхів, здоров'я і всього найкращого. *Запрошуємо до нас у бібліотеку!*

ність, здобутки наших педагогів-новаторів. І маю нагоду представити вам відповідального за сторінку на сайті „Педагоги-новатори в Україні”. Це – *Тетяна Іванівна Годацька*, вчений секретар цієї бібліотеки, яка якраз тут разом з нами і фотографує весь сьогоднішній захід. Зі слів Павли Іванівни Рогової, директора цієї бібліотеки, та як свідчить статистика динаміки відвідування сайту, за місяць чисельність відвідувачів зросла до тисячі.

**Людмила
ЗАЛІТОК**

**Ольга
ВИГОВСЬКА**

Тепер і вами будуть цікавитися, тому що в перспективі маємо намір і ваші роботи розмістити на сайті бібліотеки.

Шановні мої колеги! Я вас усіх вітаю із вашими нагородами й чекаю вас на площах нашого журналу. Ви тепер знаєте нашу адресу. Пишіть, будь ласка, разом ми зробимо багато чого корисного й унікального.

Шановні друзі! Залишився останній акорд. Президент виставкової компанії „Карше” три роки тому захотів відзначити досягнення будь-яких 3-х сільських дітей й зініціював конкурс „Первоцвіт” для сільської обдарованої дитини. Це я вже потім запропонувала, й

пропозиція була підтримана, не просто подбати про сільську дитину, — а подбати про сільські школи, які плекають сільських дітей. Так конкурс для сільської молоді став конкурсом для сільських шкіл. Але Олександр Михайлович Карпов не змінює своєї позиції. Він дуже цікавиться саме обдарованими дітьми з села й тими закладами, що ними опікуються. І коли він передивився (а він є і заступником голови журі, і членом оргкомітету цього конкурсу) саме ті матеріали, які запропоновано членами журі та експертами до відзнак, то вирішив виокремити серед інших Легедзинську школу.

**Олександр
КАРПОВ**

Детельно, три года назад мы начали этот конкурс как конкурс в поддержку талантливой сельской молодежи. Мы хотели поддержать детей, которые, увы, не на равных условиях с детьми, которые учатся в городских учебных заведениях. Они силой своей воли, упорства и таланта продвигаются вверх. Мы хотели начать с этого,

но потом, когда конкурс называли „Первоцвіт”, мы подумали, что для того, чтобы „Первоцвіт” был нормальным цветком, а не репейником, нужна плодородная почва, и для этого, наверно, надо любить и лелеять этот цветок, чтобы он стал настоящим. Поэтому конкурс переформатировался. Я сначала был против, а сейчас я с удовольствием называю вас своими коллегами, потому что я тоже считаю, что мы какую-то маленькую часть воспитания талантливой молодежи берем на себя.

Олександр Карпов вручає Приз Легедзинській ЗОШ I-III ступенів Черкаської області

Мы проводим такие конкурсы, как „Первоцвіт”, конкурс талантливых архитекторов, конкурс молодых композиторов, конкурс художников, когда рисуют академические рисунки и получают стипендии... Поэтому когда речь зашла о том, кого отметить, а тут как раз мне рассказали, показали этот материал, я понял, что мы должны вас по-особому, по-своему от нашей компании наградить.

Я вважаю, шановні колеги, не так багато людей в Україні, хто підтримує освітян. Хіба не так? Олександр Михайлович – я

вже пишу в журналі про це неодноразово – саме така людина. І я йому вдячна за вручені призи, нагороди і відзнаки!

Ольга ВИГОВСЬКА

СЛОВО ПРО ТИХ, ХТО ПІДГОТУВАВ І ПРОВІВ ЦЕЙ ЗАХІД

Шановні друзі! Як завжди, добрі справи доходять кінця.

З вами сьогодні були і допомагали проводити для вас цей захід: **Тетяна Іванівна Гodeцька**, вчений секретар Державної науково-педагогічної бібліотеки імені В.О. Сухомлинського НАПН України;

Олена Валентинівна Павловська, заступник директора гімназії № 136 міста Києва, магістр управління, керівник організаційно-презентаційного напрямку конкурсу „Первоцвіт”, яка підготувала й провела презентацію переможців Конкурсу.

Технічну допомогу щодо презентацій надавав педагог-організатор **Антон***, 48 гімназія м. Києва.

Комплекти видань як дарунки від редакції Всеукраїнського науково-практичного журналу „Директор школи, ліцею, гімназії” вручали молоді колеги з 48 гімназії м. Києва: помічник директора **Ганна*** та психолог **Настя***.

Для вас зніціювала, організувала і провела цей

захід голова Оргкомітету III Всеукраїнського конкурсу для наставників обдарованої молоді „Первоцвіт”, головний і науковий редактор всеукраїнського науково-практичного журналу

„Директор школи, ліцею, гімназії”, директор благодійної організації „Центр сприяння суспільному розвитку імені Миколи Пирогова”, видавець журналу, провідний науковий співробітник ДНПБ ім. В.О. Сухомлинського НАПН України, ініціатор і керівник проекту „Педагоги-новатори в Україні”, доцент, кандидат педагогічних наук, заслужений працівник освіти **Виговська Ольга Іванівна**.

Олена ПАВЛОВСЬКА

* На верхньому фото на С. 30: Антон (у першому ряду справа), а Настя і Ганна – у другому ряду.

Ольга Выговская, Алексей Выговский, Татьяна Годецкая

Школы Украины – обществу: всеукраинская колыбель дарований. Наставники одаренной молодежи. Реферативный обзор выступлений участников Третьего всеукраинского конкурса „Первоцвет – 2013”

В статье идет речь о результатах III Всеукраинского конкурса для наставников одаренной молодежи „Первоцвет”.

В эпицентре его внимания – педагоги, руководители учреждений и заведений, которые заботятся о талантливой молодежи, помогают ей раскрыться, заявить о себе... – это все те, кто часто остается за кадром. В этом конкурсе дети, их победы, работы, изобретения – это лишь подтверждение эффективной работы учителей и всех тех, кто к этому причастен. Читатели знакомятся с разнообразными ноу-хау конкурсантов, которые достойны внимания каждого в государстве: от ребенка до руководителя страны.

Ключевые слова: одаренные, система работы с одаренными, технологии, методики и средства сопровождения лелеяння одаренных, результативность работы педагогов, успешность учеников и школ.

Olga Vygovska, Alex Vygovskiy, Tetiana Godetska
Schools of Ukraine for our society: All-Ukrainian cradle of talents. EDUCATORS OF THE GIFTED YOUTH. Review of speeches of the participants of the Third All-Ukrainian Contest for educators of the gifted youth „Primrose - 2013” (“Pervotsvit -2013”)

The article highlights the results of the Third All-Ukrainian Contest for educators of the gifted youth “Primrose - 2013”.

Attention is focused on the role of educators and head teachers who take care of talented young people, help them develop their skills and realize their full potential. As a matter of fact, these people are often remained off screen.

Achievements of schoolchildren, their works and inventions are the best confirmation of the effective work of educators and all those people, who are involved in the process of teaching. Readers get acquainted with various know-how of the participants of the contest, who deserve praise of everyone in the state: from a child to a leader of the country.

Key Words: gifted, system of work with gifted youth, technologies, methods and ways of assistance of cherishing gifted children, effectiveness of teachers’ work, success of students and schools.

Ольга ВИГОВСЬКА

Сподіваюся, що сьогоднішній захід нікого не залишив байдужим. Попереду є ще дуже багато висот, які нам випаде честь досягти. Добре було б, якби ми разом з Вами повірили і всі гострі проблеми, що стосуються Школи. Для цього треба Вам розказувати, а нам друкувати не лише про досягнення, а й про той, часто „тернистий”, шлях до них. Ставте ці питання! Ось тоді б ми гуртом, колективом авторів нашого журналу, до складу якого постійно залучаємо Міністерство й Кабмін, НАПН і Верховну Раду, підняли б разом нашу Україну, бо, як відомо, „держжава школою стоїть”! Тож заради неї, заради наших дітей ставаймо сміливими, ширими й працюймо разом. Сердечно запрошую Вас на площі журналу „Директор школи, ліцею, гімназії”!

Я вас вітаю, бажаю вам успіхів, здоров'я, радості, сутнісного людського почуття – любові. Я щаслива, що бачу вас тут у цій залі. І щаслива буду бачити вас на сторінках нашого журналу. Хай вам щастить і надалі! До нових зустрічей!

